

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMINDA YER ALAN “EŞLİK (KOREPETİSYON)” DERSİNİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ*

Dilek BATIBAY**
Ortaç AYDINOĞLU***

ÖZET

Bu araştırma müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “Eşlik (Korrepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda; ders ile ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durumun ortaya konması ve dersin amaç, içerik, işleyiş, programdaki yeri ve süresi ve diğer derslerle bağlantısı yönleriyle ele alınarak değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de bulunan tüm eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalları oluşturmaktadır. Örneklem olarak, ele geçenden örnekleme yöntemi doğrultusunda, ulaşılabilen üç eğitim fakültesi ele alınmıştır. Örneklem içerisinde eşlik dersini almış, 3., 4. ve 4. sınıf üzerinde halen okumakta olan 105 öğrenci ile, yeni program dahilinde eşlik dersi vermiş olan 6 öğretim elemanı yer almaktadır. Öğretim elemanlarının, bir kısmı ile birebir görüşme yapılarak, bir kısmı ile anket aracılığıyla görüşleri alınmış, bu görüşler doğrultusunda oluşturulan öğrenci görüşlerinin alınmasına yönelik anket aracılığı ile de öğrenci görüşleri toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre eşlik dersi, ideal bir eşlik dersinin amaç, içerik ve işleyişine uygun olarak yürütülememekte ve öğrenciler ideal bir eşlik dersinin hedefleri içerisinde yer alan birçok konuda kendilerini yeterli görmemektedirler.

Anahtar sözcükler: Müzik, müzik eğitimi, piyano, eşlik, eşlik dersi.

* Bu makale “Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan “Eşlik (Korrepetisyon)” Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinin bir bölümüne dayanmaktadır.

** Doç., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

*** Bilim Uzmanı

STUDENT AND FACULTY EVALUATION ON CORREPETITION COURSE IN MUSIC TEACHER TRAINING PROGRAMS

SUMMARY

This research has been prepared for an evaluation of different dynamics involved the accompaniment (correpetition) course at the undergraduate level of Educational Faculties' Teacher Training programs by using the both the students' and the instructors' opinions on how the course should be designed, what its objectives, content and framework should be, the place of accompaniment course in the curriculum and the relationship it has with other subjects. The scope of the research encompasses all educational faculties' fine art education – music departments in Türkiye. Three sample departments have been selected out of the whole pool of departments due to proximity's sake. 105 students currently studying in their 3rd, 4th and 5th years and 6 instructors, who had offered accompaniment courses as part of the new curriculum, make up the subjects of the sampling. Interviews were conducted with some of the instructors and the opinions of the rest were taken through questionnaires. Based on the questions of these questionnaires, the opinions of the students were also obtained through questionnaires. Findings of the research have proved that the course was not conducted efficiently according to the standards of aim, content and execution ideal for an accompaniment class. The research has also proved that students don't have enough confidence about main components a of accompaniment class.

Key words: Music, music education, piano, correpetition, correpetition course, accompaniment course.

“Müzik eğitimi, temelde *genel, özengen* (amatör) ve *mesleki* (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir ve bu üç ana amaçtan hangisine yönelik ise ona göre bir nitelik kazanır. Mesleki müzik eğitimi; müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, müziğe belli bir düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.” (Uçan, 1996,s.190; Say, 1996, s.116-117)

Eğitim fakültelerinin müzik eğitimi bölümleri, ilk ve ortaöğretim düzeyindeki okullara müzik öğretmeni yetiştiren okullardır. Bu okullardaki temel amaç; müzik öğretmenliği formasyonuna sahip, eğitsel müziği iyi bilen, müziksel işitme-okumayazması gelişmiş, sesini doğru ve güzel kullanan, estetik beğeni düzeyi yüksek, genel müzik eğitiminde kullanılacak öğretmen ve öğrenci çalgılarını yeterli düzeyde çalabilen ve bu arada, evrensel ve ulusal müzik türleri ile ilgili yeterli düzeyde bilgi birikimine sahip olan müzik öğretmenleri yetiştirmektir (Kutluk, 1996, s.3).

Müzik eğitiminin hedefleri doğrultusunda davranış değişiklikleri oluşturma sürecinde müzik öğretmenin en önemli yardımcısı, ses müziğini destekleyecek, onu zenginleştirecek, öğrencide çokseslilik zevkini kazandırmaya ve pekiştirmeye yardımcı olacak ve seslerin tanınmasını çabuklaştıracak olan çalgı ve çalgı eğitimi, okul müziğinin ayrılmaz unsurudur. Bu nedenle müzik öğretmenin çalgısındaki yeterliliği, müzik derslerinin ve çalgı eğitiminin verimliliği ile doğru orantılıdır (Öztürk, 2001, s.15).

Müzik eğitiminde önemli hedeflerden birisi çokseslilik duygusunun verilmesidir. Bir ezginin, uygun bir armonizasyon içinde eğitsel ve sanatsal değerinin artacağı bir gerçektir. Bir ezgiyi çalarken, söylerken, o ezgiye uygun bir armonizasyon ile eşlik yapmanın tam olarak mümkün olduğu en uygun çalgı ise piyanodur (Kutluk, 1996, s.56).

İyi düzeyde piyano çalabilen bir kişi için, bestecilerin yazdığı eşliklerin yanısıra, bir okul şarkısını doğaçlama bir eşlikle çalmak hiç de zor değildir. Bununla birlikte, piyanoda çeşitli nedenlerle yeterli düzeyde gelişme olanağı bulamamış bir müzik öğretmeni adayı da çok sanatsal olmasa bile, eğitsel alanda iş görece kadar, bir okul şarkısına pratik olarak eşlik yapabilecek düzeye getirilmelidir (Çizili,2000; Kutluk,1996; Kamacıoğlu ve Özbek,1994; Gülhan,1990).

Piyano, akort problemi olmadığından kısa sürede temiz ses elde edildiğinden ve en önemlisi çok sesliliğin duyurulmasında en pratik çalgılardan biri olduğundan dolayı müzik eğitiminin temelinde yer almaktadır. Dersin tanımlarından da anlaşılacağı gibi dersin amacı, piyanoda belirli bir teknik seviyeye geldikten sonra ilk ve ortaöğretimde müzik eğitiminde kullanılmasıdır. Özellikle ilköğretim1. kademede eğitimin bir sınıfa kadar kulaktan yapılması ve neredeyse 2. kademeye kadar tek sesli şarkı öğretimi ile yapılması, çok sesliliğin duyurulmasının bu aşamada başlamasını gerektirmektedir. Kulaktan şarkı öğretimi sırasında şarkıyı eşlikle öğretmek, öğrencilerin kulakları çok sesliliğe alıştırılabilir. Bu noktada piyano, eğitimde öncelikle bir eşlik çalgısı olarak kullanılmak durumundadır. İşte bu nedenle piyano lisans programında 6 dönemlik bir ders haline gelmiş ve 3 sınıf 1. dönemde yer alan “eşlik (korrepetisyon)” dersi ile piyanoda kazanılan teknik bilgilerin eşlik becerisine dönüştürülmesi öngörülmüştür.

Güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilen piyano dersinin, müzik öğretmenliği mesleğindeki kullanılrlığı göz önüne alınarak verilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmenlikte görüldüğü gibi asıl önemli olan piyanoda eşlik yapmaktır. Elbette öğretmen yeri geldiğinde öğrencilere eserler çalacaktır ancak sadece eser çalan, eşlik yapamayan öğretmenin öğrencinin gelişimine ne kadar katkıda bulunacağını düşünmek gerekir (Süalp, 2002, s.182).

Kutluk (1996)'un araştırmasında, yazılı olarak görüşleri alınan öğretim elemanları, bölümlerdeki piyano ders ve çalışma saatlerinin okul şarkılarına pratik eşlik yapabilmeye yeterli olmadığını, ayrıca bazı öğretim elemanları ise bu konunun yalnızca piyano dersleri ve çalışma saatleriyle ilgili olmadığını, aynı zamanda armoni bilgisine,

öğrencinin genel yetenek, ilgi ve isteğine önemli ölçüde bağlı olduğunu da belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarından alınan cevaplardan çıkarılan ortak sonuca göre, öğrencilerin armoni bilgileri, piyano çalmadaki teknik becerileri, deşifre yapabilme becerileri, okul şarkılarına pratik eşlik yapabilmeye önemli etkenlerdir.

Okul müziğinde amaç, kaynağını halk türkülerimizden alan Türk okul şarkılarının yaratılması, tek ve çok sesli halk türkeleri ile Türk okul müziği şarkılarının öğretime temel alınmasıdır (Sun, 1996).

Aktarma ve öykünme şarkıların eşlikleri, batı müziği eğitimi veren tüm kurumlarda alınmış temel klasik batı müziği eğitimi içerisindeki, armoni, form, ölçü, ritm anlayışları ve estetik yaklaşımları doğrultusunda yapılabileceği gibi, benzer şekilde tonal sistemde yazılmış incelenebilecek çok sayıda eşlikli şarkı örneğinin yanısıra varolan okul şarkılarına yazılmış eşliklere de ulaşmak mümkündür. Ancak; anonim ve Türk okul şarkısı tarzında, kaynağını Türk halk müziğinden alan örnekler, bestecilerimiz tarafından çağdaş Türk müziği bestecilerinin incelemeleri ve yaklaşımları doğrultusunda ya da tamamen özgün ancak modal yapı ve halk müziğinin karakteristik özellikleri ile estetik anlayışı dikkate alınarak eşliklenmiş veya bu tarzda eşlikli olarak bestelenmiş olsalar bile müzik öğretmenlerine de başlıca kaynak oluşturan okul ders kitaplarına eşiksiz olarak alınmakta, müzik öğretmenleri de kendi imkanlarıyla bu eşlikleri edinemediklerinden veya yazılı olan eşliklerin piyano seviyelerinin kendi piyano seviyelerinin üzerinde olması sebebiyle çalamamalarından ötürü, kendi seviyelerine uygun olarak ancak Türk okul şarkısı karakterini yansıtabilecek modal yapı, armoni, ölçü, ritm ve estetik anlayışı içerisinde eşlik yapmak durumunda kalmaktadırlar.

Görüldüğü gibi, eşlik yapabilme becerisi, nitelikli bir müzik öğretmeninde bulunması gereken kaçınılmaz bir unsurdur. Sözü edilen niteliğin yakalanması ve korunması ise ancak yeni uygulamaya konmuş olan bu programın, çağdaş bir program geliştirme anlayışıyla, etkinliği hakkında yargıda bulunabilmek ve aksaklıkların nedenlerini belirleyerek yeni düzenlemelerin yapılmasına olanak sağlamak amacıyla sürekli olarak değerlendirme çalışmaları yapılmasıyla olacaktır. Bunun için daha önce konuyla ilgili yapılmış araştırmalar içerisinde:

Öztürk(2001), ilköğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin çalgılarını kullanmadaki yeterlilik durumlarının belirlenmesine yönelik uygulanan anket sonuçlarına göre müzik öğretmenlerinin % 67.5'i 8 dönem, % 20'si 6 dönem, %12.5'i ise 4 dönem piyano eğitimi aldığını ancak araştırma sonuçlarına göre büyük bölümünün; çalgılarını şarkı öğretiminde ve şarkıya eşlik etmede kullanamadıklarını, çalgısından gerektiği kadar faydalanmadığını, genellikle dersi anlatırken ana çalgısını değil, yardımcı çalgısını veya org kullandığını, mezun oldukları okullarda almış oldukları eşlik, besteleme, düzenleme teknikleri ağırlıklı derslerin yetersiz olduğunu belirtmektedir. Bu doğrultuda Öztük (2001), şu önerilerde bulunmuştur;

Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde verilmekte olan besteleme ve eşlik derslerinin içeriği müzik öğretmenlerinin mesleklerinde kullanabilecekleri şekilde olmalıdır.

Üniversitelerin müzik eğitimi bölümlerinde müzik dersleri ve çalgı öğretim programı sorunlarının yetkili kişiler tarafından tekrar incelenmesi gerekli ve yararlı görölmektedir.

Kutluk (1996); okul şarkılarına pratik eşlik yapabilme becerisinin geliştirilmesi konusunda, S.Ü.E.F. Müzik Eğitimi bölümünde yapmakta oldukları “Piyanoda Eşlik” derslerindeki gözlemleri sonucunda öğrencilerin yetersiz olduğu temel konuları şu şekilde belirtmiştir:

- a)Parçanın armonik analizinin doğru yapılmaması,
- b)Parçanın yapısına uygun eşlik figürünün seçilememesi,
- c)Piyano çalma tekniğindeki mekanik yetersizlik.

Göröldüğu gibi meslek hayatlarında da eğitim fakülteleri müzik bölümü mezunlarının müzik öğretmenliği eğitim programı içerisinde piyano ve eşlik dersinin önemli bir yere sahip olması sebebiyle diğer müzik bölümlerinden mezun olan müzik öğretmenlerinden, derste piyanoyu bir eşlik çalgısı olarak başarılı bir şekilde kullanabilme özelliği ile de ayrılıyor olmasının beklenmesi, müzik öğretmenlerinin bu konuda kendilerini halen yetersiz görüyor olması ve eşlik dersinin eksik ve aksayan yönlerinin çeşitli araştırmacılar tarafından da tespit ediliyor olmasından ötürü nitelikli bir eşlik dersinin yapılması, bu niteliğin korunması için ihtiyaçların belirlenerek ders programının sürekli olarak geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Ancak bunu sadece ders programının geliştirilmesiyle sınırlamak yetersiz olacaktır. Bundan dolayı geliştirilmesi gereken, eşliğe yönelik ders içi ve ders dışı tüm unsurların geliştirilmesidir. Çünkü program geliştirmede “*programın geliştirileceği kurumun amacı ve işlevi, programın genel amaçları, programı kimlerin vereceği, programın ne zaman verileceği, öğretim mekanı, öğretim alanı, davranışsal amaçlar, giriş davranışlarının saptanması, içerik ve etkinlikler, öğretim elemanlarının seçiminde uygulanacak kriterler, sosyal faaliyetler.....*” gibi birbiriyle dayanışma halinde olan boyutların her birinin değerlendirilmesinin ve geliştirilmesinin gözlenmesi gerektiği önemle vurgulanmaktadır (Varış,1996, s.17-18).

Nitelikli eğitimin en önemli şartı olan nitelikli öğretmen yetiştirilmesi için, öğretmen yetiştiren kurumların yapılarında ve programlarında değişiklikler Cumhuriyet’ten bugüne devam etmektedir. Cumhuriyetle birlikte Musiki-i Muallim Mektebi (1924) ile başlayan eğitilmiş müzik öğretmeni yetiştirme çabaları, Gazi Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü’nün 1938’de açılan Müzik Şubesi, üç yıllık Eğitim

Enstitüleri (1946), dört yıllık Yüksek Öğretmen Okulları (1978) ve Eğitim Fakültelerinde (1982) yer alan bölümlerle sürdürülmüştür. Öğretmen yetiştirmeye yönelik son yapılanma kapsamında; YÖK / Dünya Bankası işbirliğiyle, 1996 yılı başında ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmek üzere eğitim fakültelerinin lisans ve lisansüstü fakülte programlarında birtakım değişiklikler yapılmıştır. Sonuç olarak 16 öğretmen yetiştirme programı geliştirilmiştir (YÖK, 1998). Eğitim Fakülteleri'ndeki yeniden yapılanma kapsamında Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü içerisinde bir anabilim dalı olarak yer alan müzik eğitimi anabilim dalı akademik ve idari yeni yapılanmasının yanısıra öğretim programları açısından da değişikliğe uğramıştır. Bu yeni oluşturulan programda "Eğitim Müziği Besteciliği", "Oyun, dans ve müzik", "Güncel/Popüler müzik", "Elektronik Org" gibi alan dersleri ile "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" gibi yeni öğretmenlik formasyonu dersleri de konmuştur. Ancak piyano dersi, daha önceki programlarda olduğu gibi 6 dönemlik bir ders halinde yerini ve önemini korumakta ve müzik öğretim programının temelini oluşturmaktadır (Deniz, 2000, s.115).

Eğitimde program değerlendirme, program geliştirmenin bir süreci olarak kabul edilir. Değerlendirme yaparken uzmanların ve öğrencilerin görüşlerinin alınması, dersin etkinliğini belirleyebilmek, ders ile ilgili aksaklıklara farklı boyutlardan bakabilmek ve bu doğrultuda eşlik ile ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yön verebilmek açısından gereklidir (Erden, 1995).

Bu boyutlarda, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin eşlik (korrepetisyon) dersi ile ilgili görüşlerinin bilinmesi de programda öğrenci algılarına dayalı aksaklıkların tespit edilebilmesi ve gereken düzenlemelerin yapılabilmesine imkan sağlaması açısından önem taşımaktadır. Ancak bu boyutta Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin ve Öğretmenlerinin eşlik (korrepetisyon) dersine yönelik görüşlerinin bilinmemesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma, genel tarama modelindedir. Öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda var olan durum ortaya konmaya çalışılmış, yönetmelikte yer alan amaçlarla uygunluğu karşılaştırılarak olması istenen durum doğrultusunda değerlendirilmiştir.

Örneklem

Araştırma, Türkiye'deki tüm Eğitim Fakültelerini kapsamaktadır. Örneklem olarak Marmara Üniversitesi A.E.F.G.S.E.B Müzik Anabilim Dalı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E.B. Müzik Anabilim dalı ile Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi G.S.E.B. Müzik Anabilim dalı alınmıştır. Örneklem Marmara Üniversitesi'nden 68 öğrenci ve 2 öğretmen, Pamukkale Üniversitesi'nden 25 öğrenci ve 2 öğretmen, Onsekiz Mart Üniversitesi'nden 12 öğrenci ve 2 öğretmen olmak

üzere toplam 105 öğrenci ve 6 öğretmenden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik (korepetisyon)” dersinin öğrenci ve öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla yönelik öğrencilere anket uygulanarak, öğretmenlere ise yarı yapılmış görüşme planı doğrultusunda görüşme yaparak görüşleri alınmıştır.

Öğretmenlerin görüşlerini almaya yönelik olarak hazırlanan görüşme formu, kişisel bilgiler ve eşlik dersinin amaç, içerik, işleyiş, diğer dersler ile bağlantısı, programdaki yeri ve süresi ile ilgili düşüncelere yönelik anket şeklinde olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgiler bölümü, öğretmenin kişisel özellikleri ve eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen birtakım değişkenler açısından öğretmenin durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmış, açık ve kapalı uçlu olmak üzere toplam 15 sorudan oluşmaktadır. Anket bölümü ise kendi içerisinde beş alt başlığa ayrılan 23 önerme ve 3 sorudan oluşmaktadır. Anket bölümünde, ideal bir eşlik dersinde yer almalıdır (A) ve uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir (B) şeklinde iki kategoride, olumlu (+) ve olumsuz (-) yönde görüş bildirilmesine yönelik hazırlanmış 21 önerme, direkt, dolaylı ve ilgisizdir şeklinde görüş bildirilmesine yönelik hazırlanmış 2 soru altında on beş seçenek ve 3 açık uçlu soru yer almaktadır. Öğretmen görüşlerine dayanılarak hazırlanan, öğrencilere yönelik anket ise, kişisel bilgiler ve eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik düşünceler olarak ayrılan iki bölümden oluşmaktadır. Kişisel bilgiler bölümü, öğrencinin kişisel özellikleri ve eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen birtakım değişkenler açısından öğrencinin durumunu belirlemek amacıyla hazırlanmış 8 sorudan; eşlik dersinin değerlendirilmesine yönelik düşünceler bölümü ise kendi içerisinde 6 kısma ayrılan 38 bağımsız önermeden oluşmaktadır. Birinci bölümde çoktan seçmeli cevap seçenekleri, ikinci bölümde ise likert tipi beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Anketlerden elde edilen verilerin frekans ve yüzde hesaplamaları yapılarak sayısallaştırılmış, sonuçlar tablolar halinde ortaya konmuştur. Açık uçlu sorulardan elde edilen veriler gerekli yerlerde açıklamalı olarak belirtilmiştir.

BULGULAR

Müzik öğretmenliği lisans programında yer alan “eşlik” dersinin değerlendirilmesi amacı doğrultusunda “Eşlik dersi ile bağlantılı olduğu düşünülen, öğrencilerle ilgili çeşitli değişkenler açısından var olan durumun belirlenmesi”ne yönelik olarak öğrencilere, uygulanan anketin kişisel bilgiler bölümünde eşlik dersi ile ilgili olduğu düşünülen çeşitli değişkenlerle ilgili kişisel durumları sorulmuş, alınan yanıtlar analiz edildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmıştır:

“Mezun olduktan sonra mzk ğretmenliği yapmak istiyor musunuz?” sorusuna ankete katılanların %64’ evet, %36’sı kararsızım, %10 ise hayır cevabını vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin yarısından fazlası mezun olduktan sonra mzk ğretmenliği yapmak istediklerini belirtirken önemli bir bölümü halen bu konuda kesin bir karar vermiş değildir.

Ankete katılan öğrencilerden, eşlik dersinden önceki dört dönemde de yer alan piyano derslerinden sadece 1 tanesinden borçlu geçen 30 ğrenci (%28,6), 2 tanesinden borçlu geçen 11 ğrenci (%10,5), 3 tanesinden borçlu geçen 3 ğrenci (%2,9), 4’nden de borçlu geçen 1 ğrenci (%1), olmak üzere toplam 45 ğrenci (%42,9) bulunmaktadır. Geriye kalan %57,1’i piyano I-II-III-IV derslerinden borçlu olmadığını belirtmiştir. Öte yandan; eşlik dersinden önceki üç dönemde de yer alan mzk teorisi ve işitme eğitimi derslerinden sadece 1 tanesinden borçlu geçen 27 ğrenci (%25,7), 2 tanesinden borçlu geçen 4 ğrenci (%3,8), 3’nden de borçlu geçen 5 ğrenci (%4,8), olmak üzere toplam 36 ğrenci (%34,3) bulunmaktadır. Geriye kalan öğrenciler (%65,7) mzk teorisi ve işitme eğitimi I-II-III derslerinden borçlu olmadığını belirtmiştir.

Piyano seviyelerini belirlemeye yönelik olarak öğrencilere (eşlik dersinden önceki dört dönem içerisinde aldıkları her ders için 2 seviye düşünülerek) 1’den 8’e kadar bir derecelendirme leği sunulmuş ve eşlik dersi aldıkları dönemdeki piyano seviyelerini bu derecelendirme leğinden birini işaretleyerek belirtmeleri istendiğinde öğrencilerin %3,8’i 1 seviyesinde, %6,7’si 2 seviyesinde, %10,5’i 3 seviyesinde, %24,8’i 4 seviyesinde, %26,7’si 5 seviyesinde, %12,4’ 6 seviyesinde, %8,6’sı 7 seviyesinde, %6,7’si ise 8 seviyesinde piyano alabildiklerini ifade etmiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersi aldığı dönemde kendisinin orta düzeyde piyano alabildiğini düşünmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin eşlik dersi almadan önce eşlikle ilgili bir çalışma yapıp yapmadıklarını belirlemeye yönelik “Daha önce eşlikle ilgili bir çalışma yaptınız mı?” sorusuna ankete katılanların %40’ı “hayır, daha önce eşlikle ilgili bir çalışma yapmadım”, %21’i “daha önce yazılı eşlik çaldım”, %13’ “doğaçlama eşlik yaptım”, %10’u “eşlik yazdım”, %8’i “hem yazılı eşlik çaldım, hem eşlik yazdım” ve %8’i de “her n de yaptım” şeklinde yanıt vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğrencilerin yarısından fazlası eşlik dersi almadan önce eşlikle ilgili bir çalışma yapmış ancak %40’lık büyük bir kesim ise daha önce eşlikle ilgili hiçbir faaliyette bulunmamıştır.

Mzk eğitimi ğrencilerinin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerini belirlemek amacı doğrultusunda ğrenci görüşleri 11 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		*HK f %	AK f %	K f %	OK f %	TK f %
1	Eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiğimi düşünüyorum.	1 1,0	12 11,4	9 8,6	41 39,0	42 40,0
2	Eşlik dersinin amaçlarına yönelik öğretmenlerim tarafından yeterince bilgilendirildim.	6 5,7	21 20,0	29 27,6	33 31,4	16 15,2
3	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazabilirim.	-	9 8,6	19 18,1	40 38,1	37 35,2
4	Bir okul şarkısına, piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazabilirim.	5 4,8	19 18,1	26 24,8	34 32,4	21 20,0
5	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabilirim.	3 2,9	8 7,6	12 11,4	45 42,9	37 35,2
6	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilirim.	11 10,5	14 13,3	23 21,9	34 32,4	23 21,9
7	Bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilirim.	8 7,6	16 15,2	31 29,5	28 26,7	22 21,0
8	Farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilirim.	5 4,8	22 21,0	22 21,0	28 26,7	28 26,7
9	Piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabiliyorum	8 7,6	23 21,9	28 26,7	26 24,8	20 19,0
10	Eşlik dersinde öğrendiklerimin, öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır.	2 1,9	2 1,9	9 8,6	39 37,1	53 50,5
11	Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur.	3 2,9	8 7,6	17 16,2	47 44,8	30 28,6

*(HK)Hiç Katılmıyorum (AK)Az Katılıyorum (K)Kararsızım (OK)Oldukça Katılıyorum (TK)Tamamen Katılıyorum

Tablo 1'deki önermelere toplu olarak bakıldığında, öğrencilerin büyük çoğunluğu eşlik dersinin amaçlarını tam olarak bildiklerini düşünmekte, ancak öğretmenleri tarafından yeterince bilgilendirildikleri konusunda aynı kararlı tabloyu gösterememektedirler. Öğrenciler "Eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır" ve "Eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde

bana katkısı olmuştur” görüşlerinde birleşmektedirler. Dersin hedef davranışları göz önünde bulundurulduğunda; öğrencilerin %26,7’si bu konuda kendine pek güvenmemesine rağmen büyük çoğunluğu *bir okul şarkısına piyano eşliği yazabildiklerini* ve *bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalabileceğini* düşünmektedir, ancak *bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazabilme* ve *bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme* konusunda aynı çoğunluk sağlanamamaktadır. Benzer şekilde; öğrenciler *bir okul şarkısının türüne (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) uygun armoniler yazabilme* ve *piyano eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanabilme* konularında %50’nin altında kararlı ve olumlu görüş bildirirken yalnız *farklı ritmik karakterlere uygun (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.) eşlik yazabilme* önermesinde % 50’nin biraz üstünde olumlu görüş bildirmişlerdir.

Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin içeriğine yönelik görüşleri 3 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		HK	AK	K	OK	TK
		f	f	f	f	f
		%	%	%	%	%
12	Eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeme uygundur.	4	8	21	42	30
		3,8	7,6	20,0	40,0	28,6
13	Eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir.	8	12	41	31	13
		7,6	11,4	39,0	29,5	12,4
14	Eşlik dersinde seçilen parçalar ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygundur.	4	7	16	49	29
		3,8	6,7	15,2	46,7	27,6

Tablo 2’deki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinde verilen çalışmalar seviyeme uygundur* ve *eşlik dersinde seçilen parçalar ilk ve ortaöğretim öğrencilerine öğretilebilecek seviyeye uygundur* önermelerine katılma oranlarında yarıdan fazla çoğunluğu sağlamış, yalnız *eşlik dersinde seçilen parçalar Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir* önermesinde oldukça kararsız kalmışlardır.

Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerinin belirlenmesi amacı doğrultusunda öğrenci görüşleri 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		HK	AK	K	OK	TK
		f	f	f	f	f
		%	%	%	%	%
15	Eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir.	13	20	24	28	20
		12,4	19,0	22,9	26,7	19,0
16	Eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır.	17	24	19	28	17
		16,2	22,9	18,1	26,7	16,2
17	Eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır.	15	26	24	29	11
		14,3	24,8	22,9	27,6	10,5
18	Eşlik dersinin toplu olarak işlenmesi uygundur.	39	26	25	8	7
		37,1	24,8	23,8	7,6	6,7

Tablo 3'deki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinde öğretmenin uyguladığı ders yöntemi etkilidir, eşlik dersinde öğretmen her öğrenciye yeterli zaman ayırmaktadır* ve *eşlik dersinde öğretmen teoriye ve uygulamaya yeterli zaman ayırmaktadır* önermelerinde tamamen dağınık bir dağılım göstermektedirler. Ancak, öğrencilerin büyük çoğunluğu *eşlik dersinin toplu olarak işlenmesinin uygun olmadığı* görüşünde birleşmektedir.

Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresi ile ilgili değerlendirmelerinin belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		HK	AK	K	OK	TK
		f	f	f	f	f
		%	%	%	%	%
19	Eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemde yer alması uygundur.	27 25,7	20 19,0	13 12,4	28 26,7	17 16,2
20	Eşlik dersinin bir dönem olması yeterlidir.	62 59,0	18 17,1	13 12,4	7 6,7	5 4,8
21	Eşlik dersinin haftada bir ders saati olması yeterlidir.	56 53,3	20 19,0	11 10,5	12 11,4	6 5,7
22	Eşlik dersi 3.sınıf I.dönemden sonra da seçmeli ders olarak yer almalıdır.	18 17,1	9 8,6	15 14,3	34 32,4	29 27,6

Tablo 4'deki önermeler birlikte incelendiğinde öğrenciler, *eşlik dersinin yeri (3. sınıf 1. dönemde yer alması)* konusunda ağırlıklı bir yargıya varamamışlardır. Diğer yandan, *eşlik dersinin bir dönem olmasının ve eşlik dersinin haftada bir saat olmasının yeterli olmadığı* yönünde büyük oranda, *eşlik dersinin 3. sınıf 1. dönemden sonra da seçmeli olarak yer alması gerektiği* yönünde ise %50 oranında çoğunluk sağlanmıştır.

Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmelerinin belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 14 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 5'de verilmiştir. (4. sınıfta okutulan 2 derse ait iki önerme (35 ve 36.) henüz 3. sınıfta okumakta olanlar tarafından boş bırakılmış, dolayısıyla bu iki önermeye ait yüzde hesapları soruya cevap verenler üzerinden yapılmıştır.)

Tablo 5'deki önermeler birlikte incelendiğinde; öğrenciler, *eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir, eşlik dersinde müzik teorisi ve piyano derslerinden yararlandım ve Okul Deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettim* ifadelerine katılırken, *eşlik dersinde okul çalgıları ve okul bandosu derslerinden yararlandım* ifadelerine katılmamakta, *eşlik dersinde toplu ses eğitimi(koro) ve elektronik org eğitimi derslerinden yararlandım* ifadelerinde ise kararsız kalmaktadırlar. Benzer şekilde; *almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir ve eşlik dersinin, piyano ve eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur* ifadelerine katılırken, *eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi ve oyun müzik dans derslerinde bana katkısı olmuştur* ifadelerine katılmamakta, *almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir* ifadesine karşı kararsız kalmaktadırlar.

Tablo 5: Öğrencilerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		HK	AK	K	OK	TK
		f	f	f	f	f
		%	%	%	%	%
23	Eşlik dersi almadan önce; piyano ve müzik teorisi derslerinden başarılı olmuş olmak gereklidir.	4 3,8	8 7,6	17 16,2	43 41,0	33 31,4
24	Eşlik dersinde müzik teorisi dersinden yararlandım.	6 5,7	12 11,4	14 13,3	42 40,0	31 29,5
25	Eşlik dersinde piyano dersinden yararlandım.	4 3,8	5 4,8	15 14,3	46 43,8	35 33,3
26	Eşlik dersinde toplu ses eğitimi (koro) dersinden yararlandım.	21 20,0	21 20,0	23 21,9	28 26,7	12 11,4
27	Eşlik dersinde okul çalgıları dersinden yararlandım.	39 37,1	27 25,7	16 15,2	11 10,5	12 11,4
28	Eşlik dersinde okul bandosu dersinden yararlandım.	52 49,5	29 27,6	12 11,4	7 6,7	5 4,8
29	Eşlik dersinde elektronik org eğitimi dersinden yararlandım.	30 28,6	15 14,3	13 12,4	32 30,5	15 14,3
30	Okul Deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissettim.	9 8,6	8 7,6	17 16,2	36 34,3	35 33,3
31	Almış olduğum müzik teorisi dersi eşlik dersi için yeterlidir.	19 18,1	15 14,3	28 26,7	25 23,8	18 17,1
32	Almış olduğum piyano dersi eşlik dersi için yeterlidir.	12 11,4	17 16,2	22 21,0	27 25,7	27 25,7
33	Eşlik dersinin, piyano dersinde bana katkısı olmuştur.	14 13,3	18 17,1	27 25,7	30 28,6	16 15,2
34	Eşlik dersinin, bireysel çalgı eğitimi dersinde bana katkısı olmuştur.	29 27,6	21 20,0	27 25,7	19 18,1	9 8,6
35	Eşlik dersinin, oyun müzik dans dersinde bana katkısı olmuştur.	25 41,0	11 18,0	14 23,0	7 8,2	6 9,8
36	Eşlik dersinin, eğitim müziği besteleme dersinde bana katkısı olmuştur.	6 9,8	7 11,5	14 23,0	22 34,4	14 21,3

Müzik eğitimi öğrencilerinin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmelerinin belirlenmesine yönelik öğrenci görüşleri 2 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin eşlik dersi öğretim elemanı ile ilgili değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		HK	AK	K	OK	TK
		f		f	f	f
		%	%	%	%	%
37	Eşlik dersi öğretmenin alan bilgisi yeterlidir.	7	11	17	34	36
		6,7	10,5	16,2	32,4	34,3
38	Eşlik dersi öğretmenin pedagojik bilgisi yeterlidir.	16	21	31	16	21
		15,2	20,0	29,5	15,2	20,0

Tablo 6’daki önermeler birlikte incelendiklerinde, öğrencilerin eşlik dersini veren öğretmenin alan bilgisine tam olarak güvendikleri ancak pedagojik yeterliliği konusunda kararsız kaldıkları görülmektedir.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen çeşitli değişkenler açısından var olan durumunu değerlendirmek amacı doğrultusunda öğretmenlere, açık ve kapalı uçlu sorular yöneltilmiş, alınan yanıtlar analiz edilerek verilmiştir.

Görüşme yapılan öğretim elemanlarının her biri 1 yıldan başlayıp 8 yıla kadar farklı sürelerde eşlik dersi vermekte olduğunu belirtmiştir. Ancak eşlik dersinin önceki program içerisinde III. Sınıf 1. dönemden itibaren haftada 3 saat ve 4 dönem süresince, orkestra dersine alternatif bir ders niteliğinde ana dalı şan veya piyano olan öğrenciler ile işlenen bir ders olarak yer aldığı ifade edilmektedir.

Görüşme yapılan öğretim elemanlarına yöneltilen “Daha önce ilk-ortaöğretim düzeyinde müzik öğretmenliği yaptınız mı?” sorusuna %83,3’ü daha önce ilk-ortaöğretim seviyesinde öğretmenlik tecrübesinin bulunduğunu, yalnız %16,7’lik bir kesim daha önce ilk-ortaöğretim seviyesinde öğretmenlik tecrübesinin bulunmadığını belirtmiştir.

“Öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin farkındalar mı?” sorusuna öğretim elemanlarının %50’si evet, %50’si ise kısmen yanıtını vermiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğretim elemanlarına göre öğrenciler eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin kısmen farkındalar.

“Öğrencilerin eşlik dersine yaklaşımları (ilgi – önemseme düzeyleri) nasıl?” sorusuna öğretim elemanlarının %16,7’si öğrencilerin eşlik dersine olan ilgi ve dersi

önemseme düzeylerinin iyi, %83,3'ü ise orta olduğunu belirtmiştir. Buradan anlaşıldığına göre öğretim elemanlarına göre öğrenciler eşlik dersine orta düzeyde ilgi göstermekte ve dersi orta düzeyde önemsemektedirler.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Sizce eşlik dersi almadan önce öğrencinin hangi derslerle ilgili donanımlara sahip olması gereklidir?” sorusuna öğretmenlerin tamamı öğrencilerin eşlik dersi almadan önce armoni, piyano ve solfej seviyelerinin iyi derecede olması gerektiğini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Okulda başarısız olunan bir dersin devamı alınabiliyor mu? (Örn: Piyano I başarısız, Piyano III başarılı vb.) Bu durumun eşlik dersine etkisi var mıdır?” sorusuna öğretmenlerin tamamı başarısız dersin devamının alınabildiğini ve bu durumun eşlik dersine de olumsuz etkisi olduğunu ifade etmiştir. Piyano I, II, III derslerinden başarısız olmuş bir öğrencinin piyano IV dersinden başarılı sayılabildiği bir ders geçme sisteminin işlediğini, dolayısıyla da eşlik dersinden önce mutlaka alınması gereken piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinin tümünden başarısız olmuş bir öğrencinin bile eşlik dersi alabildiğini ve sınıfın seviyesini de geri çektiğini belirtmiş, bu nedenle bu sistemin eşlik dersini de olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Geçmiş senelerde (Sizden önce bu dersi veren kimse/kimseler olmuş ise) bu dersin içeriği ve işleyişinin nasıl olduğunu araştırdınız mı, bununla ilgili yazılı bir kaynak (dönemlik/yıllık plan, hedefler, kullanılan araçlar, örnek parçalar vs.) bulabildiniz mi?” sorusuna öğretmenlerin büyük çoğunluğu evet yanıtını vermiş ancak yazılı bir dönemlik / yıllık planın olmadığını, daha önce bu dersi vermiş olan öğretim elemanlarıyla görüşerek dersin içeriği, işleyişi ve kullanılan materyallerle ilgili bilgi aldıklarını belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Eşlik dersi için dönemlik / yıllık yazılı bir çalışma programınız / planınız var mı? (Hedef davranışlar, beklenen davranış değişiklikleri vs.)” sorusuna öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu eşlik dersi için yazılı olmayan bir planın var olduğunu ancak her dönem içerisinde karşılaşılan öğrencilerin seviyelerine ve gösterdikleri gelişime göre bu planın değişebildiğini, dolayısıyla yazılı bir planı tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Kullandığınız materyali (okul şarkısı, çocuk şarkıları vs. ise) nereden temin ediyorsunuz?” sorusuna öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu kullanılan materyal olarak çocuk şarkılarını seçtiklerini, bunları da okul ders kitapları veya çeşitli müzik kitapları arasından seçtiklerini, eşlik dersine yönelik kaynak bir kitabın bulunmadığını belirtmişlerdir.

Görüşülen ilgili öğretim elemanlarına yöneltilen “Kullandığınız materyali temin ederken nelere dikkat ediyorsunuz?” sorusuna öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu

kullanılan materyali temin ederken ilk ve ortaöğretimde kullanılabilir olmasına seviyelerinin farklı olmasına ve ezgisel, makamsal ve ritmik açıdan çeşitlilik göstermesine dikkat ettiklerini ifade etmişlerdir.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmeleri, her biri için “İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır” ve “Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir” şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 7 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7 : Öğretmenlerin eşlik dersinin amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır		Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir	
		Evet	Hayır	Evet	Hayır
		f %	f %	f %	f %
1	Bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak	6 100	-	6 100	-
2	Bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak	6 100	-	6 100	-
3	Bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak	6 100	-	4 66,7	2 33,3
4	Bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak	5 83,3	1 16,7	4 66,7	2 33,3
5	Bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak	6 100	-	4 66,7	2 33,3
6	Farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak	6 100	-	4 66,7	2 33,3
7	Farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak yer alır.	6 100	-	6 100	-

Tablo 7’deki önermeler birlikte incelendiğinde eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı, *bir okul şarkısına piyano eşliği yazmak, bir okul şarkısının yazılmış piyano eşliğini çalmak, bir okul şarkısına doğaçlama eşlik yapabilme becerisini kazanmak, bir okul şarkısına piyano dışındaki çalgılar için eşlik yazmak, bir okul şarkısının türüne göre (adapte, öykünme, Türk okul şarkısı) armonizasyon yapmak, farklı ritmik karakterlere (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8, 9/4 vs.) uygun eşlik yazmak ve farklı eşlik tekniklerini (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.) gerektiği gibi kullanmak* ifadelerinin ideal bir eşlik dersinin amaçları içerisinde yer aldığını ancak hepsine uygulanmakta olan eşlik dersinde yer veremediklerini belirtmişlerdir. Bunun nedenini ise,

öğrencilerin armoni bilgisi ve piyano çalma becerisinin yetersiz olduğu ve eşlik dersi süresinin her öğrenciyle teker teker ilgilenerek (özellikle doğaçlama eşlik yapabilme) psikomotor becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılması için yetersiz olduğu şeklinde açıklamışlardır.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin içeriğine yönelik görüşleri, her biri için “İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır” ve “Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir” şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 4 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8 : Öğretmenlerin eşlik dersinin içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır		Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir	
		Evet	Hayır	Evet	Hayır
		f %	f %	f %	f %
8	Her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalıdır	6 100	-	5 83,3	1 16,7
9	Verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır	6 100	-	5 83,3	1 16,7
10	Verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalıdır	6 100	-	5 83,3	1 16,7
11	Verilen çalışmalar öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmaktadır	6 100	-	6 100	-

Tablo 8’deki 8, 9 ve 10 numaralı önermelerde görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı, ideal bir eşlik dersinin içeriğinde; *her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalıdır, verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalıdır, verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalıdır* görüşlerinde birleşmiş ve % 83,3’ü uygulanan eşlik dersinin içeriğini belirlerken bu kriterlere dikkat ettiğini, 11 numaralı önermede görüldüğü gibi % 100’ü ise *verilen çalışmalar öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmaktadır* görüşünü göz önünde bulundurarak dersin içeriğini belirlediğini ifade etmiştir.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin işleyişine yönelik görüşleri, her biri için “İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır” ve “Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir” şeklinde 2 kategoride değerlendirmesi istenen, 9 bağımsız önerme aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9 : Öğretmenlerin eşlik dersinin işleyişine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

		İdeal bir eşlik dersinde yer almalıdır		Uygulanan eşlik dersinde yer verilmektedir	
		Evet	Hayır	Evet	Hayır
		f %	f %	f %	f %
12	Bireysel olarak işlenmelidir	6 100	-	2 33,3	4 66,7
13	Toplu olarak işlenmelidir	3 50,0	3 50,0	3 50,0	3 50,0
14	Hem teorik hem uygulamalı olmalıdır	6 100	-	5 83,3	1 16,7
15	Doğaçlama eşlik yapma çalışmaları olmalıdır	6 100	-	3 50,0	3 50,0
16	Var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir	4 66,7	2 33,3	3 50,0	3 50,0
17	Öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir	5 83,3	1 16,7	3 50,0	3 50,0
18	Öğrenci yazdığı eşliği çalabilmelidir	6 100	-	5 83,3	1 16,7
19	Piyano dışındaki çalgılar için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır	5 83,3	1 16,7	4 66,7	2 33,3
20	Çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır	6 100	-	1 16,7	5 83,3
21	Öğrenciler eşlik ersi için gerekli donanıma sahiptirler.	4 66,7	2 33,3	1 16,7	5 83,3

Tablo 9'daki 12, 13 ve 14 numaralı önermeler birlikte incelendiğinde; eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinin hem teorik hem uygulamalı olması gerektiği, teorik kısmın toplu, uygulamalı kısmın bireysel olarak işlenmesinin daha uygun olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Uygulanmakta olan eşlik dersinin bu şekilde işlenmemesinin nedeninin ise eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden kaynaklandığını ifade etmektedirler. Ayrıca görüşme yapılan öğretim elemanları dersin teorik boyutunun armonik analiz ve şan çözümüne dayalı olduğunu ve dolayısıyla kompozisyon bölümü mezunu olan müzik teorisi ve işitme eğitimi öğretmenleri tarafından da verilebileceğini ancak piyano çalmaya dayalı olan uygulamalı olan kısmının ise kesinlikle piyano öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini belirtmiş, hatta dersin haftalık ders saatinin arttırılıp teorik ve uygulamalı olarak bölünebilmesi durumunda bu şekilde bir ders paylaşımına da gidilebileceğini eklemişlerdir.

Eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde doğaçlama

eşlik yapma çalışmalarının olması gerektiği görüşünde, yarıdan fazlası (%66,7) “var olan şarkıların eşlikleri incelenip, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmelidir” görüşünde, çoğunluğu (%83,3) “Öğrenci farklı piyano seviyelerine göre eşlik yazabilmelidir” görüşünde birleşmiş, buna karşılık öğretmenlerin ancak yarısı uygulanmakta olan eşlik dersinde bu çalışmalara yer verebildiğini yarısı ise yer veremediğini belirtmiştir.

Tablo 9'daki 18 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde öğrencilerin yazdıkları eşlikleri çalabilmeleri gerektiği görüşünde birleşmiş, buna karşılık % 83,7'si uygulanmakta olan eşlik dersinde bu uygulamanın yapılabildiğini, % 16,3'ü ise yapılamadığını belirtmiş, bunun nedenin ise öğrencilerin piyano seviyelerinin yetersiz olduğundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Tablo 9'daki 19 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 83,3'ü ideal bir eşlik dersinde “Piyano dışındaki çalgılar için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır” görüşünde birleşirken, % 16,7'si ise aksi yönde görüş bildirmiştir. Diğer yandan uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 66,7'si bu çalışmalara yer verirken % 33,3'ü ise bu çalışmalara yer veremediğini belirtmiştir.

Tablo 9'daki 20 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının tamamı ideal bir eşlik dersinde “Çeşitli çalgı toplulukları için, yazılmış eşlikler incelenmeli / yazılmalıdır” görüşünde birleşmiş, buna karşılık sadece % 16,7'si uygulanmakta olan eşlik dersinde buna yönelik çalışmalara yer verebildiğini, % 83,3'ü ise yer veremediğini belirtmiştir. Bunun da eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinin yanı sıra öğrencilerin müzik teorisi ve armoni bilgilerinin de yetersizliğinden kaynaklandığını ifade etmektedirler.

Tablo 9'daki 21 numaralı önermede görüldüğü gibi, eşlik dersi veren öğretim elemanlarının % 66,7'si ideal bir eşlik dersine öğrencilerin eşlik dersi için gerekli donanıma sahip olarak gelmesi gerektiği görüşünde birleşirken, % 33,3'ü aksi yönde görüş belirtmiştir. Ancak uygulanmakta olan eşlik dersinde öğretmenlerin % 83,3'ü, öğrencilerin eşlik dersi için gerekli donanıma sahip olarak gelmediklerini belirtirken, % 16,7'si ise aksi yönde görüş belirtmiştir.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerinin belirlenmesine yönelik öğretmen görüşleri 3 adet açık uçlu soru aracılığıyla toplanmış ve analiz edilerek Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10 : Öğretmenlerin eşlik dersinin yeri ve süresine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

24	Eşlik dersinin toplam kaç dönem olması gereklidir / yeterlidir ?	f	%
	2 Dönem	3	50,0
	4 Dönem	2	33,3
	6 Dönem	1	16,7
25	Eşlik dersi, 8 dönemlik lisans programında nerede yer almalıdır?	f	%
	II. Sınıf 1. dönem	1	16,7
	III. Sınıf 1. dönem	5	83,3
26	Eşlik dersi bölümünüzde uygulanan programda seçmeli ders olarak yer alıyor mu?	f	%
	Hayır, seçmeli ders olarak yer almıyor.	4	66,7
	Evet, 2 dönem seçmeli olarak yer alıyor.	2	33,3

Tablo 10'deki soru ve cevaplar birlikte incelendiğinde; öğretmenlerin eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemden itibaren, ancak en az 2 dönem süre ile yer alması gerektiği görüşlerinde birleştikleri görülmektedir. Buna karşılık, Atatürk Eğitim Fakültesi öğretim elemanları dışındaki öğretmenler, eşlik dersinin süresinin 1 dönem ile sınırlı olmasının yetersiz olduğu görüşünde birleşmelerine rağmen bölümde uygulanmakta olan program gereği eşlik dersini seçmeli olarak sürdürmediklerini belirtmişlerdir.

Eşlik dersi öğretim elemanlarının eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmelerinin belirlenmesi amacı doğrultusunda öğretmenlere; programda eşlik dersinden önce ve sonra yer alan ve eşlik dersi ile bağlantısı olduğu düşünülen dersler sıralanmış ve öğretmenlerden bu derslerin eşlik dersi ile "Direkt" veya "Dolaylı" olarak ilgisi vardır ya da "İlgisi yoktur" şeklinde yorumlamaları istenmiştir. Toplanan veriler analiz edilerek Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Öğretmenlerin eşlik dersinin programdaki diğer derslerle bağlantısına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

22	Eşlik dersi aşağıdaki derslerden faydalanmaktadır	Direkt f (%)	Dolaylı f (%)	İlgisiz f (%)
	Müzik Teorisi	6(100)	-	-
	Piyano	6(100)	-	-
	Okul Çalgıları	4(66,7)	1(16,7)	1(16,7)
	Okul Bandosu	-	5(83,3)	1(16,7)
	Elektronik Org	3(50,0)	2(33,3)	1(16,7)
	Bireysel Çalgı Eğitimi	5(83,3)	-	1(16,7)
	Bireysel Ses Eğitimi	1(16,7)	4(66,7)	1(16,7)
	Türk Halk Müziği	3(50,0)	2(33,3)	1(16,7)
	Türk Sanat Müziği	2(33,3)	2(33,3)	2(33,3)
	Güncel – Popüler Müzik	2(33,3)	3(50,0)	1(16,7)
	Müzik Kültürü	3(50,0)	2(33,3)	1(16,7)
	Müzik Tarihi	2(33,3)	2(33,3)	2(33,3)
	Okul Deneyimi I	3(50,0)	2(33,3)	1(16,7)
23	Eşlik dersi aşağıdaki derslere fayda sağlamaktadır	Direkt f (%)	Dolaylı f (%)	İlgisiz f (%)
	Eğitim Müziği Besteleme	5(83,3)	1(16,7)	-
	Oyun – Dans – Müzik	2(33,3)	4(66,7)	-
	Piyano	6(100)	-	-
	Bireysel Çalgı Eğitimi	5(83,3)	-	1(16,7)
	Okul Deneyimi II	3(50,0)	2(33,3)	1(16,7)

Tablo 11’deki sonuçlar birlikte incelendiğinde; öğretmenlerin eşlik dersinin piyano ve müzik teorisi dersleri ile direkt, Türk Sanat Müziği ve Müzik Tarihi dersleri dışındaki dersler ile dolaylı da olsa bağlantılı olduğu konusunda hemfikirlerdir. Ancak öğretmenler bu derslerin içeriğinin ve işleyişinin sonuç üzerinde etkili olabileceğini de özellikle belirtmişlerdir.

TARTIŞMA

Öğrenciler, eşlik dersinin “Eşlik dersi, piyano ve diğer çalgılar için okul müziğindeki çeşitli ses ve çalgı eserlerine yazılmış eşlik müziklerini çalma ya da doğaçlama eşlik çalışmalarını kapsar (YÖK,1998)” temel amacını dersi almadan önce de bildiklerini ifade etmelerine, eşlik dersinde öğrendiklerimin öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır ve eşlik dersinde öğrendiklerimin yaratıcılığımın gelişmesinde bana katkısı olmuştur görüşlerinde birleşmiş olmalarına ve okul deneyimi I dersi esnasında, eşlik yapmanın gerekliliğini ve önemini hissetmiş olduklarını ifade etmelerine rağmen öğrencilerin bir bölümünün müzik öğretmeni olmak konusunda hala kararsız, bir bölümünün ise kesinlikle müzik öğretmenliği yapmak istemediğini belirtmiş olması, öncelikle, diğer tüm derslerde olduğu gibi öğrencinin derse yaklaşımının mesleki bilgi, beceri ve yeterlilik edinmek ve kendini geliştirmekten çok dersi geçmek maksadına yönelik olmasına ve dolayısıyla dersi benimseyip tam olarak motive olmak yerine

minimum performansla sadece dersin gereklerini yerine getirerek dersi geçmeğe yönelik çalışmasına yol açmakta ve bu durum muhtemelen sınıfın düzeyinin de yükselmesini engellemektedir. Öğretmenlerin de; öğrencilerin, eşlik dersinin gerekliliğinin ve öneminin “kısmen” farkında olduklarını belirtmesi ve eşlik dersine orta düzeyde ilgi gösterdiklerini ve dersi orta düzeyde önemsediklerini ifade etmeleri de bu düşüncüyü desteklemektedir.

Bu bağlamda öncelikle, müzik eğitimi lisans programı bir bütün olarak algılanmalı ve yer alan tüm derslerin içerikleri, öğretim elemanları tarafından, dersler arasındaki bağlantılar gözden geçirilerek incelenmelidir. Öğrencinin 4 yıllık müzik öğretmenliği lisans programına 1. sınıftan itibaren bir bütün olarak bakması sağlanmalı ve her ders içerisinde zaman zaman bu bağlantılar hatırlatılarak öğrenci, çalışmalarını tek tek derslere veya dersleri geçmeğe yönelik değil, müzik öğretmenliği mesleği için gerekli donanımı edinmeye yönelik programlamaya yönlendirilmelidir.

Benzer şekilde öğrencilere, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturan ve asıl hedefinin “piyanonun okul müzik eğitiminde kullanılması” olan piyano derslerinin, okul müzik eğitiminde öncelikli olarak bir eşlik çalgısı şeklinde kullanılacağı öğrenciye ilk dersten itibaren vurgulanmalı, eşlik dersinin amaçları, önemi ve gerekliliği Okul deneyimi I dersindeki gözlemlerden de faydalanılarak 1. sınıftan itibaren kavratılmalıdır.

İdeal bir eşlik dersinin içeriğinde; her hedefe uygun farklı seviyelerde örnekler bulundurulmalı, verilen çalışmalar öğrencilerin seviyelerine uygun olmalı, Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olmalı ve öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmalıdır. Öğretim elemanları eşlik dersinin içeriğini belirlerken bu kriterlere dikkat etmektedirler. Öğretim elemanları eşlik dersine yönelik kaynak bir kitabın bulunmadığını ifade etmiş ve büyük çoğunluğu kullanılan materyal olarak ders kitapları veya çeşitli müzik kitapları arasında çocuk şarkılarını, ilk ve ortaöğretimde kullanılabilir olmasına seviyelerinin farklı olmasına ve ezgisel, makamsal ve ritmik açıdan çeşitlilik göstermesine dikkat ederek seçtiklerini belirtmişlerdir. Ancak öğrenciler, eşlik dersinde seçilen parçaların Türk ve batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğu konusunda oldukça kararsız kalmışlardır.

İşleyiş açısından ideal bir eşlik dersi hem teorik hem uygulamalı olmalıdır. Teorik kısmın toplu, uygulamalı kısmın bireysel olarak işlenmesi daha uygundur. Ancak eşlik dersinin müzik öğretmenliği lisans programında haftada 1 saat ve toplu olarak işlenen bir ders olarak öngörülmesinden dolayı uygulanmakta olan eşlik dersi bu şekilde işlenmemektedir. Yeri ve süresi açısından eşlik dersinin III. Sınıf 1. dönemden itibaren yer alması uygundur ancak haftada bir saat olması ve bir dönem olması yeterli değildir. En az 2 dönem olmalıdır ve öğrencilerin seviyelerine göre seçmeli olarak 4 veya 6 döneme kadar uzatılabilir. Fakat eşlik dersi çoğunlukla bölüm içerisinde seçmeli ders olarak yer almamaktadır.

Eşlik dersinin haftada bir saat ve toplu olarak işlenmesi yetersiz olduğundan; III. Sınıf 1. dönemden başlayarak, bir saat teorik, bir saat uygulamalı olmak suretiyle haftada iki saat ve en az 2 dönem olmalıdır. Dersin teorik kısmı toplu, uygulamalı kısmı bireysel olarak işlenmelidir. Ayrıca eşlik dersi kesinlikle seçmeli dersler arasında yer almalı, öğrenci istediği taktirde veya öğretmenlerinin yönlendirmesi doğrultusunda III. Sınıf öncesinde veya sonrasında da eşlik dersi alabilmelidir. Dersin teorik olan bölümünde, piyano ve piyano dışındaki çalgılar için yazılmış eşlikler incelenmeli, öğrenciye taklit etmesi için ödevler verilmeli ve öğrenci farklı piyano seviyelerine ve farklı çalgı gruplarına göre eşlik yazabilmelidir. Verilen çalışmalar Türk ve Batı müziği açısından yeterli çeşitliliğe sahip, piyano eşlik teknikleri (akor, kırık akor, arpej, alberti bası vs.), farklı ritmik karakterler (halay, horon, zeybek, 5/8, 7/8, 9/8 vs.), okul şarkısının türüne göre farklı armonik yapılar barındıran, her hedefe ve öğrencilerin seviyelerine uygun ancak sürekli seviyeyi yükseltecek şekilde seçilmiş olmalı ve öğrencinin meslek hayatında da kullanabileceği birer materyal oluşturmalıdır. Uygulamalı bölümde ise öncelikli olarak, yazılmış eşlikleri (önceden çalışılmış, ilk görüşte ve transpoze olarak) çalma, farklı seviyelere göre yazmış olduğu eşliklerden kendi seviyesine uygun olanını çalma ve doğaçlama eşlik çalma çalışmalarına yer verilmelidir.

Eşlik dersinin diğer derslerle bağlantısı açısından öğrenci ve öğretmenlerin tamamı eşlik dersi için gerekli altyapıyı sağlayacak olan başlıca derslerin piyano ve solfej, armoni ve form bilgisi konularını içinde barındıran müzik teorisi ve işitme eğitimi dersleri olduğunu belirtmişlerdir. Ancak öğretmenler, öğrencilerin eşlik dersi alabilmeleri için gerekli olan donanımına sahip olmadan eşlik dersine girebildiklerini (öğrencilerin % 42,9'u piyano derslerinden, % 34,3 ise müzik teorisi ve işitme eğitimi derslerinden borçlu olarak eşlik dersi almıştır), bunun (örn: Piyano I dersinden başarısız olsa bile Piyano IV dersinden başarılı sayılabilesinin) öğrencinin eşlik dersi için gerekli altyapıyı sağlayacak olan piyano ve müzik teorisi derslerinin tümünden başarısız olmuş olsa bile eşlik dersi alabilmesinden kaynaklandığını ve bu durumun sınıfın seviyesini geri çekerek dersin işleyişine olumsuz etkisi olduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, birbirinin devamı niteliğini taşıyan derslerde, bir öncekinden başarısız olunan dersin devamının alınabiliyor olması engellenmelidir. Piyano ve müzik teorisi ve işitme eğitimi (MTİE) dersleri eşlik dersinin altyapısını oluşturan dersler olması sebebiyle bu kapsamda değerlendirilmeli, eşlik dersi alacak olan öğrencilerde o döneme kadarki piyano ve MTİE derslerinden başarılı olmuş olmak şartı aranmalıdır.

Ayrıca müzik teorisi, piyano, bireysel çalgı eğitimi, okul çalgıları, elektronik org, Türk Halk Müziği, müzik kültürü ve okul deneyimi I dersleri direkt olarak, okul bandosu, bireysel ses eğitimi ve güncel - popüler müzik dersleri ise dolaylı olarak eşlik dersine fayda sağlamakta, öte yandan eşlik dersi de piyano, eğitim müziği besteleme, bireysel çalgı eğitimi ve okul deneyimi II derslerine direkt olarak, oyun - müzik - dans dersine ise dolaylı olarak fayda sağlamaktadır. Ancak öğrenciler dersler arasındaki bu bağlantıların tam olarak farkına varamamışlardır.

Öğretim elemanlarının da ifade ettiği gibi, eşlik dersi ile direkt bağlantısı olduğu halde öğrencilerin bu bağı kurmakta zorlandıkları bir diğer ders elektronik org dersidir. Elektronik org eğitimi dersinde, eşlik dersine göre daha az seviyede piyano çalma bilgi ve becerisine ihtiyaç duyulduğundan ve çalgı, yapısı itibarıyla eşlik için gerekli olan birçok unsur (tek elde blok akorlarla hem armoniyi hem de çeşitli eşlik figürlerini duyurup diğer elle aynı anda ezgiyi çalabilme, eşlik tekniklerini ritme ve tempoya göre otomatik olarak ayarlayabilme, ritm kalıpları, temponun duyurulması ve kontrolü vs.) hazır olarak içinde bulundurduğundan dolayı, özellikle eşlik partisi veya armonik şifreleri olmayan bir parçanın sadece notasına bakarak armonik fonksiyonlarını doğru ve hızlı bir şekilde hissedip, çalabilme becerisini geliştirmeye önem ve ağırlık verilmelidir. Öğrenciye, eşiksiz bir okul şarkısının armonik fonksiyonlarını doğru ve hızlı bir şekilde klavye üzerinde tayin edebilme psikomotor becerisi elektronik org dersinde kazandırılmalı, eşlik dersinde ise bu becerinin, eşlik tekniklerini gerekli ve uygun bir şekilde kullanarak piyano üzerinde doğaçlama eşlik yapabilme becerisine dönüştürülmesi üzerinde çalışılmalıdır. Böylece doğaçlama eşlik yapmanın en temel unsuru olan, doğru fonksiyonların tayin edilmesi konusu, armoni dersinde teorik olarak edinilen bilgilerin elektronik org eğitimi dersinde klavye üzerinde pratiğe dökülerek eşlik dersi öncesinde psikomotor beceriye dönüşmesi sayesinde hızla geçilecek ve doğaçlama eşlik yapabilme çalışmalarına zaman ve hız kazandıracak, dolayısıyla elektronik org dersi, eşlik dersinin daha verimli olarak işlenmesine yardımcı olmuş olacaktır. Bu şekilde işlenen bir elektronik org dersi, eşlik dersinin altyapısını oluşturan dersler niteliğinde değerlendirilerek, eşlik dersi almadan önce başarılı olunması gereken şartlı dersler arasında yer alabilir.

Öte yandan çalgı kendi içinde, müziğin türüne, çeşidine, stiline, karakterine, ritmine, temposuna ve istenen armoniye göre eşlik yapabilecek donanıma sahiptir. Ders tanımları doğrultusunda güncel - popüler müzik dersinin de içinde barındırdığı; “Türkiye ve dünyada güncel – popüler müzik akımları, türleri ve özellikleri, çeşitli örnekler ve okul müziğinde kullanılabilirliği” konularından, Türkiye ve dünyada güncel – popüler müzik türleri, özellikleri, dönem ve stillerine ilişkin eşlik örneklerini içinde bulunduran bu çalgı, bu eşlikleri pratik bir şekilde inceleyebilmek ve okul şarkılarına da farklı tarzdaki müzik türleri ve stillerinde eşlik edebilmek için en pratik araçtır. Dolayısıyla elektronik org dersinde çalgının teknik özelliklerinin yanında, içinde barındırdığı hazır ritmlerin ve müzik türlerinin kaynağından bahsedilerek doğru şekilde kullanılması, bir yandan bir sonraki dönem alınacak olan güncel - popüler müzik dersine hazırlayıcı bir nitelik kazandırırken, öte yandan bu ritm kalıplarındaki hazır eşliklere dikkat çekilmesi ve bu kalıpların eşlik dersinde kullanılabilmesinin hatırlatılması, eşlik dersinin amaçları içerisinde yer alan farklı ritmik karakterlere uygun eşlik yapabilme hedefinin de altyapısını oluşturacaktır. Eşlik dersinde de; güncel - popüler müzik dersinde edinilen bilgilerle birlikte, elektronik org eğitimi dersinde uygulaması yapılmış olan, Türkiye ve dünya müziğindeki farklı müzik tür ve ritm kalıplarının elektronik org üzerindeki eşlik

stilleri hatırlatılarak, öğrenciden bu stilleri piyanoya uyarlaması istenebilir. Böylece, eşlik dersi ile aynı dönem içerisinde alınan ve ders tanımlarında "...müzik türlerini tanıma,...öğrencilerin müzik türlerine karşı duyarlı olmalarını sağlamak, bir iletişim aracı olarak çeşitli müzik türlerini takdir etmek" şeklinde ifade edilen müzik kültürü dersini de almış olan bir müzik öğretmeni, bir okul şarkısına, gerektiğinde güncel müzik türleri veya Türk ve dünya müziklerinin karakteristik özelliklerini belli edecek bir çok farklı şekilde piyano ile eşlik ederek, öğrencinin ilgisini çekebilecektir. Ayrıca bu müzik türlerinin ve ritm kalıplarının biliniyor ve uygulanabiliyor olması, dünya müziklerinin çoğunun kökeninin dansa ve dans müziğine dayanıyor olmasından ötürü; ders tanımlarında "müziksel yaratıcılığın ve Türk okul müziği doğasının geliştirilmesi ve diğer dünya ülkelerindeki dans örneklerinin incelenmesi, araştırılması ve geliştirilmesi konularındaki çalışmaları kapsar" şeklinde karşılık bulan oyun - dans ve müzik dersine de büyük katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla elektronik org eğitimi, güncel - popüler müzik, müzik kültürü, eşlik ve oyun-dans ve müzik dersleri arasındaki bağ ilgili öğretim elemanlarınca kurulmalı ve bu dersler yukarıda bahsedilen konulara dikkat çekilerek işlenmelidir.

KAYNAKLAR

- Aydinoğlu, O. (2005). “Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan “Eşlik (Korepetisyon)” Dersinin Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Çizili, İ. (2000). “Müzik Öğretmenliği Programları Mezunlarının Piyano Derslerinde Öğrendikleri Davranışları Öğretmenlikte Kullanmaları”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Deniz, J. (2000). “Piyano Eğitim Programının Müzik Eğitimi Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Sayı:12.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Gülhan, N. (1990). “Orta Dereceli Okullarda Müzik Eğitiminde Piyanonun Bir Eşlik Çalgısı Olarak Kullanılabilirliği”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kamacıoğlu, F. ve Özbek, Ö. (1994). “Müzik Eğitimi Bölümü Lisans Programındaki Armoni ve Piyano Eşliği Derslerine Yönelik Konferans” Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Kutluk, Ö. (1996). “Okul Şarkılarına Piyano İle Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Öztürk, G. (2001). “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Say, A. (1996). *Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sun, M. (1996). “Eğitsel Müzik Öğretimi”, *Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Süalp, B.G. (2002). “İlköğretim Okulları Üçüncü Devre Müzik Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar”, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme Teori ve Teknikler*. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık, 6. Basım.
- YÖK, (1998) Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Tanımları.